

Margreet Hofland schrijft knappe historische roman door Thijs Kramer

Historische roman als klassiek drama

In het Bernini Mysterie van Dan Brown moet de wereld gered worden door het oplossen van een raadsel aan de hand van de kunstwerken van Gian Lorenzo Bernini in Rome. Smeuïge onzin rondom deze zeventiende-eeuwse Italiaanse beeldhouwer die bijvoorbeeld het beroemde baldakijn in de Sint-Pietersbasiliek maakte. De Haagse schrijfster Margreet Hofland, die al een paar historische romans op haar naam heeft staan, neemt de historische werkelijkheid gelukkig wat serieuzer. Haar boek, *Bernini's waanzin*, speelt in het Rome in de zeventiende eeuw. Er wordt nog gebouwd aan de Sint-Pieter. Als de architect Carlo Maderno overlijdt, wordt hij naar voren geschoven om de bouw voort te zetten. Hij heeft nu eenmaal een betere band met de opdrachtgever, de paus. Dit tot groot ongenoegen van Francesco Borromini, die betere papieren voor de opdracht heeft. Hij is architect en Bernini slechts beeldhouwer. Ziehier de kiem voor een drama.

Muze

Hofland positioneert haar personages op voorbeeldige, haast klassieke wijze. Bernini is de protagonist. Hij streeft als beeldhouwer naar het hoogste. Letterlijk, want hij moet twee klokkentorens aan de basiliek toevoegen op de fundamenteën die gebouwd zijn door zijn voorganger. Gefnuikt in zijn ambitie om de bouwopdracht uit te voeren, ontpopt Borromini zich als de tegenstrever van Bernini. Hij is de antagonist die erop uit is Bernini te gronde te richten. En het grote drama speelt zich deels af op het hoofdtoneel, maar vooral op het zijtoneel van de liefde. Want er is een vrouw met wie de beide kunstenaars samen een driehoeksverhouding hebben. Zij treedt op als muze van de kunstenaars en als hun Nemesis. Via haar wordt de wraak uitgevoerd. Om het te verdiepen is er ook nog een homoseksuele component. De oorzaken van het drama liggen al vanaf het begin vast, want de fundamenteën waarop Bernini moet bouwen deugen niet en er schieten barsten in de muren van de Sint-Pieter. Hofland heeft het allemaal knap opgezet. Ook het schilderen van de historische werkelijkheid is overtuigend. Dit boek doet denken aan het werk van Thomas Rosenboom, die ook graag een menselijk drama laat ontrollen in

een betekenisvolle fysieke context. Het slopen van een wijk, het bouwen van een schip.

Vals

Mij ging wel iets opvallen. In een bestek van 220 bladzijden beslaat dit boek een periode van ongeveer drie decennia, nog afgezien van pro- en epiloog die weer decennia later spelen. Op bladzijde 179 zijn we in 1649 en lees ik: 'Het was een snikhete dag'. Amper vier bladzijden later staat er: 'Hij rilde, er was sneeuw op komst'. Kennelijk zijn er maanden verstreken. Weer vijf bladzijden later zitten we al in 1652. Dat maakt de stappen tussen de scènes erg groot, terwijl die scènes toch grotendeels de functie hebben van spanningsopbouw. Terwijl Bernini aan zijn meesterstuk werkt, is Borromini bezig zijn ondergang voor te bereiden. Zo'n spanningsopbouw moet met kleine, bijna onmerkbare stapjes gaan. Daar neemt Hofland niet de tijd voor. Het gevolg is dat veel tamelijk expliciet gezegd wordt, terwijl impliciet veel sterker werkt. Er staat bijvoorbeeld: 'Borromini was gelukkig. Hij had het gevoel dat hij aan een nieuw leven was begonnen en alle ellende achter zich had gelaten. Hoe slecht kende hij zijn rivaal. Bernini zou nooit opgeven'. Showing, not telling is hier het devies. Vertel de lezer niet dat het geluk vals is, laat het hem vermoeden.

Bron: *Den Haag Centraal*, 18 juli 2014